

EXTRAVAGANTIE IN OPTIMA FORMA SANTIAGO CALATRAVA

Calatrava hoort thuis in het rijtje internationale toparchitecten: Frank Gehry, Daniel Libeskind, Jean Nouvel, Renzo Piano, Rem Koolhaas. Sinds 1981 woont hij in Zürich. Wekelijks reist hij de hele wereld rond langs zijn bouwprojecten en langs zijn drie kantoren in Valencia, Parijs en Zürich. Dat de miljoenenbudgetten voor een Calatrava nogal eens naar boven moeten worden bijgesteld, lijkt geen probleem. Zijn gebouwen groeien stevast uit tot hypermoderne reclamelogo's.

Zoals Frank Gehry het stadsbeeld van Bilbao voorgoed veranderde met zijn Cuggenheim, zo veranderen Calatrava's avantgardistische werken stevast in iconen: de communicatietoren bij het Olympisch stadion is niet meer uit Barcelona weg te denken, evenmin als de Alamillo-brug die hij in 1992 voor de wereldtentoonstelling in Sevilla bouwde. In zijn werk gaat technisch vernuft gepaard met extravagante vormen. Want naast architect is Calatrava ook ingenieur en beeldhouwer. Zijn handelsmerk: spectaculaire infrastructurale bouwwerken. Tulbruggen aan vervaarlijk hellende pilonen

(Haarlemmermeer, Sevilla), uit het lood staande hoogbruggen, (Barcelona, Valencia), futuristische TGV- of metrostations (Lyon, Lissabon, Valencia); stuk voor stuk ontwerpen op het scherpst van de snede. De eerste reactie van aannemers op een bouwtekening is meestal dan ook: 'Kan niet, is onuitvoerbaar.' Die combinatie van expressionisme en wiskunde, dat is Calatrava's bijdrage aan de hedendaagse architectuur. Elke opdracht die hij krijgt -of het nu een museum, een operagebouw of een kerk is- begint bij aquarellen, en mondt uit in zowel concrete studies van constructies als heel

impressionistische tekeningen van een gezicht of een lichaam in allerlei posities.

"Zijn manier van werken is eigenlijk heel ambachtelijk, heel passievol. Alles tekent hij met de hand", zegt architect Fernando Olba, die jarenlang zijn rechterhand was. Als projectleider was Olba verantwoordelijk voor de technische uitvoering van alle projecten in Spanje, waaronder Calatrava's levenswerk: de Ciutat de les Arts i de les Ciències (CAC, Stad der Kunsten en Wetenschap). Locatie: in de vroegere bedding van de Turia-rivier in het zuidoosten van Valencia. Begin jaren

De eerste reactie van aannemers op een bouwtekening is meestal dan ook: 'Kan niet, is onuitvoerbaar.' Die combinatie van expressionisme en wiskunde, dat is Calatrava's bijdrage aan de hedendaagse architectuur.

negentig vond de lokale regering dat er iets gebeuren moest met het in onbruik geraakte havengebied vol zeecontainers en vervuulende industrie op die plek. En dus vroeg de derde stad van Spanje haar beroemdste zoon Calatrava -hij was toen pas eind dertig- voor de bouw van niet één groot gebouw maar van vijf gigantische bouwwerken. Een wetenschapsmuseum, een tuin en een planetarium annex Imax-bioscoop zijn inmiddels in gebruik; een operahuis is in aanbouw en voor een brug wordt nog naar een aannemer gezocht. "Eigenlijk ben ik geen architect maar een kunstenaar die gebouwen maakt," zegt de maestro zonder terughoudendheid over zichzelf.

En zoals dat bij genieën gaat: ze zijn niet staat om samen te werken. Zo ook bij Calatrava: alles zit in zijn hoofd en hij neemt niemand in vertrouwen. Het verloop van de

medewerkers is dan ook heel groot. Niet in de laatste plaats omdat nauwelijks iemand de complexe tekeningen van Calatrava kan ontcijferen.

Volgens Calatrava kunnen architectuur, techniek en industriële vormgeving een bijdrage leveren aan de kunst. Met deze uitspraak geeft hij in één keer een verklaring voor zijn werk dat naast constructief zuiver ook functioneel en sculpturaal is. Inspiratie put de Spanjaard vooral uit de anatomie van het menselijk lichaam, waarbij krachtenspel en evenwicht de pijlers vormen voor nagenoeg al zijn ontwerpen. Ga naar de Haarlemmermeer en overtuig u met eigen ogen van 's mans unieke handschrift. Daar rijzen namelijk sinds een paar jaar drie bruggen boven de koeien uit. Onnederlandse statements zijn het, zwierige handtekeningen in een rechtlijnig landschap.

Een prachtig overzicht van het werk van Santiago Calatrava is samengebracht in het lijvige naslagwerk 'Santiago Calatrava. Complete Works 1979-2007' onder redactie van Philip Jodidio. Uitgegeven door Taschen / Librero. ISBN: 978-3-8228-4711-4. € 99,99